

УДК: 332.14

[https://doi.org/10.32689/2617-2224-2020-3\(23\)-266-277](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2020-3(23)-266-277)

Сахарова Катерина Олександрівна,
аспірант, Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, 49044, м. Дніпро, вул. Гоголя, 29, тел.: (056) 794-58-31, e-mail: lna85775@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3838-5730>

Сахарова Екатерина Александровна,
аспірант, Днепропетровский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины, 49044, г. Днепр, ул. Гоголя, 29, тел.: (056) 794-58-31, e-mail: lna85775@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3838-5730>

Sakharova Kateryna Oleksandrivna,

Postgraduate, Dnipropetrovsk Regional Institute for Public Administration, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, 49044, Dnipro City, Hohol Str., 29, tel.: tel.: (056) 794-58-31, e-mail: lna85775@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3838-5730>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ІНІЦІАЛІЗАЦІЄЮ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Анотація. Наводиться спроба визначення теоретичних контурів концепції управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону в контексті сталого розвитку.

Обґрунтовано, що в умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні, стрімкого зростання мобільності населення має бути сформована нова система управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу як одного з головних інструментів регіонального розвитку.

Ефективне управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону передбачає аналіз та врахування усіх факторів, які впливають на перебіг цього процесу, зокрема, інституційних, фінансових, соціальних, інфраструктурних.

Процес ініціалізації інтелектуального потенціалу регіону залежить від пріоритетів регіонального розвитку, які слугують стратегічними орієнтирами руху та інституціонального дизайну конкретного суспільства, який формується в результаті суспільних трансформацій.

Ініціалізація ІПР може здійснюватися за однією з трьох траєкторій — розширеній, простій або звуженій — залежно від сформованих у регіоні соціально-економічних умов. Розширена ініціалізація ІПР як чинника сталого розвитку за інтенсивною, наукомісткою траєкторією можлива при цілеспрямованих діях держави, в тому числі при збільшенні фінансування сфер наукової діяльності, освіти і необхідної інформаційно-комунікаційної інфраструктури.

Управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону — це сукупність цілеспрямованих впливів на міру його здатності при даному рівні свого розвитку в конкретному просторово-часовому континуумі реалізовувати можливості, що містяться у наявних інтелектуальних ресурсах, з метою забезпечення пріоритетів регіонального розвитку на основі сукупності знань, інформації, інноваційних технологій, інтелектуальної власності та здатності до цілепокладання і ціледосягнення, яка перманентно відтворюється.

Ключові слова: інтелектуальний потенціал, ініціалізація інтелектуального потенціалу, регіон, публічне управління, сталий розвиток, регіональне управління.

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ УПРАВЛЕНИЯ ИНИЦИАЛИЗАЦИЕЙ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕГИОНА

Аннотация. Приводится попытка определения теоретических контуров концепции управления инициализацией интеллектуального потенциала региона в контексте устойчивого развития.

Обосновано, что в условиях развития информационного общества в Украине, стремительного роста мобильности населения должна быть сформирована новая система управления инициализацией интеллектуального потенциала как одним из главных инструментов регионального развития.

Эффективное управление инициализацией интеллектуального потенциала региона предполагает анализ и учет всех факторов, влияющих на ход этого процесса, в частности институциональных, финансовых, социальных, инфраструктурных.

Процесс инициализации интеллектуального потенциала региона зависит от приоритетов регионального развития, которые служат стратегическими ориентирами движения и институционального дизайна конкретного общества, формирующегося в результате общественных трансформаций.

Инициализация ИПР может осуществляться по одной из трех траекторий — расширенной, простой или суженной — в зависимости от сложившихся в регионе социально-экономических условий. Расширенная инициализа-

ция ИПР как фактора устойчивого развития по интенсивной, наукоемкой траектории возможна при целенаправленных действиях государства, в том числе при увеличении финансирования сфер научной деятельности, образования и необходимой информационно-коммуникационной инфраструктуры.

Управление инициализацией интеллектуального потенциала региона — это совокупность целенаправленных воздействий на степень его способности при данном уровне своего развития в конкретном пространственно-временном континууме реализовывать возможности, содержащиеся в имеющихся интеллектуальных ресурсах, с целью обеспечения приоритетов регионального развития на основе совокупности знаний, информации, инновационных технологий, интеллектуальной собственности и способности к целеполаганию и целедостижению, которая перманентно воспроизводится.

Ключевые слова: интеллектуальный потенциал, инициализация интеллектуального потенциала, регион, публичное управление, устойчивое развитие, региональное управление.

CONCEPTUAL FOUNDATIONS FOR MANAGEMENT OF THE INITIALIZATION OF INTELLECTUAL POTENTIAL OF THE REGION

Abstract. The article attempts to define the theoretical contours of the concept of management of the initialization of the intellectual potential of the region in the context of sustainable development.

It is substantiated that in the conditions of development of the information society in Ukraine, rapid growth of mobility of the population the new system of management of initialization of intellectual potential as one of the main tools of regional development should be formed.

According to the author, effective management of the initialization of the intellectual potential of the region involves the analysis and consideration of all factors that affect the course of this process, including institutional, financial, social, infrastructural.

The process of initialization of the intellectual potential of the region depends on the priorities of the regional development, which serve as strategic guidelines for the movement and institutional design of a particular society, which is formed as a result of social transformations.

The IPR can be initialized on one of three trajectories — extended, simple or narrowed — depending on the socio-economic conditions prevailing in the region. The extended initialization of the IPR as a factor of sustainable development on an intensive, knowledge-intensive trajectory is possible with purposeful actions of the state, including increasing funding for research, education and the necessary information and communication infrastructure.

According to the author, the management of the initialization of the intellectual potential of the region is a set of purposeful influences on the degree of its ability at a given level of its development in a specific space-time continuum to

realize the opportunities contained in its existing intellectual resources, information, innovative technologies, intellectual property and the ability to set goals and achieve goals, which is constantly reproduced.

Keywords: intellectual potential, initialization of the intellectual potential, region, public administration, sustainable development, regional administration.

Постановка проблеми. Орієнтація на інкорпорування глобальних цілей сталого розвитку тисячоліття з урахуванням специфіки національного розвитку України до 2030 р., схвалених ООН та визначених у проєкті Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, передбачає інтенцію до розвитку економіки, заснованої на знаннях й інноваціях. Це актуалізує пошук відповідних інструментів створення, відтворення, використання знань та інновацій, одним з яких стає ініціалізація інтелектуального потенціалу суспільства, локальних спільнот, особистості. В умовах реалізації адміністративно-територіальної реформи та децентралізації влади, реформування державної регіональної політики проблема забезпечення трансферу знань та інновацій стає пріоритетом програм соціально-економічного розвитку регіонів. Вирішальне значення має визнання інтелектуального потенціалу регіону не тільки як драйвера економічного зростання, але й у контексті забезпечення підвищення якості життя населення регіону.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика розвитку інтелектуального потенціалу регіону ввійшла в коло наукових інтересів таких науковців: О. Веретенникова, І. Глізнуца, В. Гунько, Л. Дибя, О. Дикань, С. Манів, О. Моліна, Т. Носова,

П. Перерва, В. Петренко, І. Рєвак, В. Ткаченко, І. Чичкало-Кондрацька, Г. Чумаченко та ін.

Не зважаючи на значну кількість публікацій, які здебільшого зосереджені на економічних аспектах управління інтелектуальним потенціалом регіону, однак у них не розглянуто саме значення інтелектуального потенціалу для інтенсифікації процесу сталого регіонального розвитку, що і зумовило вибір теми дослідження.

Метою статті є визначення теоретичних контурів концепції управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону в контексті сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Успішне управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу є одним з найважливіших чинників забезпечення сталого розвитку регіону і країни в цілому.

Відмова від старої системи формування інтелектуального потенціалу та управління його розвитком в Україні (планова підготовка фахівців закладами вищої освіти, організований набір робочої сили тощо) до нової (ринку освітніх послуг, лібералізації ринку житла, зростання мобільності населення), обумовлює необхідність конструювання механізму управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону та

забезпечення інтелектуальної спроможності територіальних громад, а також створення умов для його найефективнішого використання. Управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу стає одним з головних пріоритетів регіонального розвитку України.

В умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні, стрімкого зростання мобільності населення повинна бути сформована нова система управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу як одним з головних інструментів регіонального розвитку.

Ефективне управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону передбачає аналіз та врахування усіх факторів, які впливають на перебіг цього процесу, зокрема інституційних, фінансових, соціальних, інфраструктурних.

Замість традиційних понять, які описують динаміку інтелектуального потенціалу — формування, відтворення, розвиток — ми впроваджуємо термін “ініціалізація”.

Не зважаючи на досить потужний науковий доробок щодо зазначених термінів [1–4], безпосереднє їх визначення ніким не наводиться.

Для цього суб’єкту управління необхідно розбиратися в умовах своїх дій, в об’єктивних можливостях, своїх власних потребах і зовнішніх зв’язках предметів, які треба змінити або створити. Все це разом із раціональними можливостями і складає зміст інтелектуального чинника суспільного розвитку.

На наш погляд, “формування інтелектуального потенціалу” — процес створення, агрегування та

концентрування знання, інноваційно-наукових технологій та інтелектуальних продуктів в певному просторово-часовому об’єкті, у результаті чого відбуваються кількісні зміни інтелектуального потенціалу; “розвиток інтелектуального потенціалу” — процес підвищення якісних та кількісних характеристик сформованого інтелектуального потенціалу в певному просторово-часовому об’єкті, у результаті чого відбуваються якісні зміни інтелектуального потенціалу; “відтворення інтелектуального потенціалу” — перманентний процес виробництва інтелектуальних продуктів, що представляє собою єдність відтворення інтелектуальної власності, кадрів інтелектуальної сфери суспільної праці та інтелектуальної діяльності, що відбувається в певному просторово-часовому об’єкті, у результаті чого відновлюються кількісні та якісні параметри інтелектуального потенціалу; “ініціалізація інтелектуального потенціалу” — процес активації інтелектуального потенціалу з урахуванням його латентних можливостей шляхом інтеграції процесів його перманентного формування, розвитку та відтворення, що відбувається в певному просторово-часовому об’єкті.

Об’єктивні чинники реалізації інтелектуального потенціалу — це фактори економічні, екологічні, соціально-політичні, психофізіологічні, етико-естетичні, юридичні, ідеологічні та ін.

Процес ініціалізації інтелектуального потенціалу регіону залежить від пріоритетів регіонального розвитку, які слугують стратегічними орієнтирами руху та інституціонального ди-

зайну конкретного суспільства, яких формується у результаті суспільних трансформацій.

Інституційне середовище — це сукупність функціонуючих інститутів — економічних (власність, ціноутворення, конкуренція); політичних (держава, публічне управління); соціальних (особливості взаємодії влади і суспільства, керівника та підлеглого, ставлення до праці, особливості управління, неформальних відносин тощо) та духовних (особливості національного характеру, моральність, духовність, патріотизм тощо) [5].

Інституціональний дизайн — це результат інтелектуальної діяльності людей, суспільств і держав, який формує відповідні трансакційні відносини, які в підсумку впливають на трансакційні витрати життєдіяльності людей. Високий рівень людських, демократичних відносин в суспільстві передбачає наявність розвинених, обґрунтованих і погоджених з законами трансакційних відносин і витрат. Важливим є те, що вони мають зростаючу за своєю складністю інтелектуальну природу, але матеріалізуються в кінцевому підсумку в добробуті і тривалості життя громадян, безпеки їх суспільної життєдіяльності та створенні основ сталого розвитку.

Формування інституційного середовища, що забезпечує економічний розвиток — завдання, рішення якого сприяє сталому розвитку економіки регіону. Воно визначає основний напрямок розвитку системи, а також ті орієнтири, на основі яких відбувається формування та відбір найефек-

тивніших економічних і соціальних інститутів [5].

Створення єдиного простору цінностей — база характеристика інституційного дизайну. Ціннісно-нормативні орієнтири у різних груп кардинально розходяться. Тому формування морально-етичного середовища як системи єдиних цінностей, які виступають джерелами формування основ поведінки, стає пріоритетним напрямком управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону.

Інституціональний дизайн обумовлює інтеріоризацію усталених зразків соціальної поведінки, яка базується на соціокультурних нормах та цінностях. Внаслідок цього, з метою підтримки і розвитку інтелектуального потенціалу регіону виникає необхідність у створенні (захисті) соціально-культурних установ державного значення як осередків формування та трансляції цих цінностей.

Механізм управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону формується у конкретному просторово-часовому континуумі та напряму залежить від конфігурації інституціонального дизайну.

Для подальшого викладу слід визначити суб'єкт та об'єкт управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу. Ми розглядаємо інтелектуальний потенціал як сукупність трьох компонентів: потенціал регіональних органів влади та органів місцевого самоврядування, потенціал кадрів інтелектуальної сфери суспільної праці, потенціал, закладений в існуючих на території регіону знаннях, інноваційних процесах, технологіях, видах інноваційної продукції. Отже,

спробуємо візуалізувати зв'язки системи І. П. з оточуючим середовищем, сформованим у регіоні (рисунок).

Виходячи з виявлених істотних характеристик інтелектуального потенціалу регіону, сформулюємо закономірності його розвитку.

Розвиток ІПР залежить від наявності умов для плідної наукової діяльності та отримання якісної освіти, в тому числі зниження адміністративних бар'єрів вступу в сферу вищої освіти, скорочення трансакційних витрат, чому сприятиме і розвиток інформаційно-комунікаційного про-

стору регіону, всеосяжна діджиталізація.

Ініціалізація ІПР може здійснюватися за однією з трьох траєкторій – розширеній, простій або звуженій – залежно від сформованих у регіоні соціально-економічних умов. Розширена ініціалізація ІПР як чинника сталого розвитку за інтенсивною, наукомісткою траєкторією можлива при цілеспрямованих діях держави, в тому числі при збільшенні фінансування сфер наукової діяльності, освіти і необхідної інформаційно-комунікаційної інфраструктури [6].

Взаємозв'язки між суб'єктом та об'єктом управління І.П.

Третьою закономірністю ініціалізації ІПР є його постійна матеріалізація, що втілюється в наукомістській продукції. Чим вище розвиток ІПР, тим вища кваліфікація, досвід, навички людей, які представляють собою нематеріальні інтелектуальні цінності. Специфікація прав на об'єкти інтелектуальної власності, зниження трансакційних витрат в їх оформленні дозволить розширити можливості реалізації інтелектуального потенціалу регіону [7; 8].

Розширення ініціалізації ІПР передбачає найбільш повну його реалізацію, а також підвищення рівня його якісних характеристик та внеску в економічне зростання країни та її регіонів.

Виходячи з важливості функцій інтелектуального потенціалу регіону, до змісту управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону можна віднести:

- визначення потреби регіону в ЗВО, НДІ, КБ, інших установах наукового обслуговування з урахуванням стратегії розвитку регіону, обсягу і структури виробництва продукції, послуг;
- систему загальної та професійної підготовки кадрів;
- кадрову політику (взаємозв'язок із зовнішнім і внутрішнім ринком праці, вивільнення, перерозподіл та перепідготовка кадрів);
- оцінку діяльності та атестацію кадрів, орієнтація на її заохочення та просування працівників за результатами праці;
- міжособистісні відносини між різними суб'єктами суспільства, в тому числі між працівниками і роботодавцями, органами влади та управ-

ління, адміністрацією та громадськими організаціями.

Регіони, зосереджуючи на своїй території центри управління потоками товарів, фінансів, інформації і людей, центри розробки та обігу інновацій; стають джерелом інновацій для інших регіонів під час розміщення в них замовлення для своїх підприємств, передачі виконання окремих виробничих функцій на аутсорсінг; розвитку високотехнологічних та наукомістких галузей, забезпечують найбільш ефективну з точки зору капіталізації регіону інтеграцію в глобальний ринок [9].

Модернізація української науки та освіти обумовлена цілою низкою чинників, головними серед яких є реформа системи публічного управління. Результати цих перетворень, безумовно, сформували інститут повноважень і відповідальності органів державної влади та місцевого самоврядування в сфері освіти. Регіональним органам державної влади, місцевого самоврядування та ЗВО відводиться велика роль по формуванню єдиної нормативно-правової бази з ключових питань реструктуризації — розробки та встановлення освітніх стандартів. Сформована єдина система стандартів, ліцензування та акредитації діяльності закладів вищої освіти та освітньо-професійних програм, що дозволяє впливати на процеси реструктуризації на регіональному рівні.

На регіональному рівні створюються умови для підвищення ролі органів державного управління та місцевого самоврядування в плануванні діяльності ЗВО, адже залучення стейкхолдерів та роботодавців до

розробки та реалізації навчальних програм є однією з умов її акредитації.

В умовах децентралізації державної влади та реалізації адміністративно-територіальної реформи розширюються можливості для концентрації наукової та інноваційної діяльності на рівні регіону.

Провідні підприємства регіону визначають потреби регіону у випускниках закладів вищої освіти, а також розробляють систему професійних стандартів, яка забезпечить вимоги до професійного рівня працівників, з урахуванням забезпечення якості та продуктивності виконуваних робіт.

У цілому необхідно відзначити, що, розмежування повноважень між центральними та регіональними органами державної влади, провідними підприємствами регіону та закладами вищої освіти змінює систему управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону.

Таким чином, створення в регіоні науково-освітнього центру світового або державного значення забезпечить відтворення високого науково-технічного, інтелектуального та кадрового потенціалу регіону.

Стратегічне партнерство влади, громадянського суспільства та бізнесу з метою розвитку інтелектуального потенціалу регіону забезпечить збалансованість професійно-кваліфікаційної структури попиту та пропозиції робочої сили на регіональних ринках праці з урахуванням потреби галузей економіки у відповідних категоріях працівників і коректування структури освітньо-професійних програм.

Кінцевими цілями управління ІПР є:

- збільшення ІПР та адаптація його до ринкової економіки;
- підвищення конкурентоспроможності регіону в ринкових умовах;
- підвищення якості вищої освіти;
- формування нового мислення в постіндустріальному суспільстві.

Успішне виконання поставлених цілей вимагає вирішення таких завдань:

- забезпечення потреби регіону в робочій силі в необхідних обсягах і необхідної кваліфікації;
- забезпечення потреби регіону в наукових знаннях, відкриттях, розробках тощо;
- досягнення обґрунтованого співвідношення між організаційно-технічною структурою науково-технічного, інноваційного потенціалів і структурою освітнього потенціалу;
- повне і ефективне використання освітнього потенціалу регіону в цілому;
- оптимізація структури ІПР, дотримання балансу між різними його елементами і їх групами, встановлення міжелементних взаємозв'язків;
- забезпечення безперервності процесу нарощування ІПР, інтеграції всіх його складових в єдину систему, усунення бар'єрів між ними;
- забезпечення максимального результату при оптимальних затратах ІПР;
- підвищення цінності ІПР для організацій та регіону в цілому.

Ефективність управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону, найбільш повна реалізація поставлених цілей, багато в чому залежать від вибору варіантів

побудови самої системи управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону, пізнання механізму його функціонування, вибору найбільш оптимальних технологій і методів роботи.

Таким чином, управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону — це сукупність цілеспрямованих впливів на міру його здатності при даному рівні свого розвитку в конкретному просторово-часовому континуумі реалізовувати можливості, що містяться в його наявних інтелектуальних ресурсах, з метою забезпечення пріоритетів регіонального розвитку на основі сукупності знань, інформації, інноваційних технологій, інтелектуальної власності та здатності до цілепокладання та ціледосягнення, яка перманентно відтворюється.

У процесі управління ініціалізацією ІПР слід брати до уваги відмінності між регіонами та враховувати внутрішні та зовнішні чинники, які впливають на цей процес [10].

Внутрішні чинники визначаються індивідуальністю регіону. Внутрішнє середовище включає цілі механізму управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону, ресурси, розмір, горизонтальний і вертикальний розподіл праці.

Ці чинники різною мірою контролювані. Рішення, що приймаються керівництвом щодо внутрішніх чинників, визначають, наскільки буде результативним, ефективним і продуктивним механізм управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону.

Зовнішні змінні є факторами середовища, що знаходиться поза регі-

оном, які суттєво впливають на його розвиток. До зовнішніх змінних слід віднести інші регіони, соціальні фактори, державне регулювання та інші. При цьому простого виявлення того, які чинники сильніше впливають на розвиток регіону, а які менше, недостатньо для визначення найкращого рішення для підвищення конкурентоспроможності регіону.

Важливим елементом управління ініціалізацією ІПР є виявлення та усунення чинників та бар'єрів, що перешкоджають його нарощуванню та реалізації, зокрема:

- низька запитаність результатів наукової діяльності;
- відсутність зв'язку між попитом та пропозицією робочої сили, відтік кваліфікованого персоналу в інші регіони, маргіналізація соціальної групи виробників інтелектуального продукту;
- корупція в соціально-економічній системі регіону;
- складна демографічна ситуація регіону;
- низький рівень початкової підготовки абітурієнта, недостатність практикоорієнтованої підготовки;
- порушення зв'язку проходження продукту всередині інноваційного циклу [11].

Перешкоди нарощування інтелектуального потенціалу регіону можуть виникати в результаті управлінської діяльності некомпетентними фахівцями, які розробляють концепцію діяльності ЗВО, формування пріоритетних напрямів розвитку економіки регіону і країни в цілому в особі центральних органів влади, регіональних органів влади, органів місцевого самоврядування, керівників підпри-

емств регіону або керівників ЗВО. В даному випадку однією з головних функцій управління стає функція контролю виконуваних дій.

Висновки. На підставі вищевикладеного, головне й найбільш складне питання, що постає перед регіональними органами влади, полягає в тому, щоб визначити, яким має бути управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону, для збереження, розвитку та трансферу знань та інновацій. Успішна реалізація процесу управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону дозволяє досягти його якісно нового рівня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Гуцько В. І.* Інтелектуальний потенціал регіону: сутність, структура, проблеми формування та використання // Вісн. Черкас. ун-ту. Серія: Економічні науки. 2009. № 153. С. 95–100.
2. Інтелектуальний потенціал і прогрес : монографія / Л. И. Антошкіна, В. А. Висящев. Донецьк; Бердянськ : Норд-Пресс, 2010. 564 с.
3. *Моліна О. В.* Інтелектуальний потенціал регіону як джерело та міра його інноваційності // Проблеми науки. 2012. № 5. С. 9–14.
4. *Чичкало-Кондрацька І. Б., Теницька Н. Б.* Наукові підходи до розуміння економічної сутності категорії “інтелектуальний потенціал регіону” [Електронний ресурс] // Ефективна економіка. 2012. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1309> (дата звернення 14.03.2020).
5. *Мингалева Ж. А., Максименко І. І.* Управление интеллектуальным потенциалом региона [Элек-

тронный ресурс]. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/upravlenie-intellektualnym-potentsialom-regiona> (дата звернення 14.03.2020).

6. *Веретенникова О. В., Крикун Н. О.* Методика оцінки інтелектуального потенціалу регіону // Інноваційна економіка. 2012. № 7. С. 131–140.
7. *Базилевич В., Ільїн В.* Інтелектуальна власність: креативи метафізичного пошуку : монографія. Київ: Знання, 2008. 687 с.
8. *Васильців Т. Г.* Формування інституційного середовища як передумова зниження рівня трансакційних витрат підприємництва в Україні // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2015. Вип. 1. С. 117–121.
9. *Глізнуца І. О.* Визначення складових та оцінка інноваційного потенціалу регіону. Технологический аудит и резервы производства. 2016. № 3/5(29). С. 11–14.
10. *Гуцько В. І.* Вплив чинників зовнішнього середовища на формування інтелектуального потенціалу як чинника людського розвитку явищ // Актуальні пробл. економіки. 2010. № 8 (110). С. 224–228.
11. *Петренко В. П.* Управління процесами інтелектокористування в соціально-економічних системах : наук. монографія. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. 352 с.

REFERENCES

1. Hunko V. I. (2009). Intelektualnyi potentsial rehionu: sutnist, struktura, problemy formuvannia ta vykorystannia [Intellectual potential of the region: essence, structure, problems of formation and use]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seria : Ekonomichni nauky – Bulletin of Cherkasy University. Series: Economic Sciences*, 153, 95–100 [in Ukrainian].

2. Antoshkina L. I., Visyashchev V. A. (2010). *Intellektualnyi potentsial i progress [Intellectual potential and progress]*. Donetsk; Berdyansk: Nord-Press [in Russian].
3. Molina O. V. (2012). Intelektualnyi potentsial rehionu yak dzhereło ta mira yoho innovatsiinosti [Intellectual potential of the region as a source and measure of its innovation]. *Problemy nauky – Problems of science*, 5, 9–14 [in Ukrainian].
4. Chychkalo-Kondratska I. B., Tenytska N. B. (2012). Naukovi pidkhody do rozuminnia ekonomichnoi sutnosti katehorii “intelektualnyi potentsial rehionu” [Scientific approaches to understanding the economic essence of the category “intellectual potential of the region”]. *Efektynna ekonomika – Efficient economy*, 8. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1309> [in Ukrainian].
5. Mingaleva Zh. A., Maksimenko I. I. (2010). Upravlenie intellektualnym potentsialom regiona [Management of the intellectual potential of the region]. *Vestnik Permskogo universiteta. Seriya: Ekonomika – Bulletin of Perm University. Series: Economics*, 1(4). Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/n/upravlenie-intellektualnym-potentsialom-regiona> [in Russian].
6. Veretennykova O. V., Krykun N. O. (2012). Metodyka otsinky intellektualnoho potentsialu rehionu [Methodology for assessing the intellectual potential of the region]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative economy*, 7, 131–140 [in Ukrainian].
7. Bazylevych V., Ilin V. (2008). *Intelektualna vlasnist: kreatyvyy metafizychnoho poshuku [Intellectual property: creative metaphysical search]*. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
8. Vasylytsiv T. H. (2015). Formuvannia instytutitsiinoho seredovyschcha yak peredumova znyzhennia rivnia transaktsiinnykh vytrat pidpriemnytstva v Ukraini [Formation of the institutional environment as a prerequisite for reducing the level of transaction costs of entrepreneurship in Ukraine]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy – Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, 1, 117–121 [in Ukrainian].
9. Hliznitsa I. O. (2016). Vyznachennia skladovykh ta otsinka innovatsiinoho potentsialu rehionu [Identification of components and assessment of the innovation potential of the region]. *Tekhnologicheskyy audit i rezervy proizvodstva – Technological audit and production reserves*, 3/5(29), 11–14 [in Ukrainian].
10. Hunko V. I. (2010). Vplyv chynnykiv zovnishnoho seredovyschcha na formuvannia intellektualnoho potentsialu yak chynnyka liudskoho rozvytku yavyschch [Influence of environmental factors on the formation of intellectual potential as a factor of human development of phenomena]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual problems of economy*, 8(110), 224–228 [in Ukrainian].
11. Petrenko V. P. (2006). *Upravlinnia protsesamy intelektokorystuvannia v sotsialno-ekonomichnykh systemakh [Management of processes of intellectual use in social and economic systems]*. Ivano-Frankivsk: Nova Zoria [in Ukrainian].